יקר מפז — לקוטים

ואכתוב איזה דברים מש"ע על הלכות פ[סח] ע"ד רמז מה ששמעתי מאדו"מ ז"ל:

איתא בש"ע ונוהגין לקנות קמח חטים ולחלקם לעניים נראה חטה בלא יוד גי' כ"ב נגד כ"ב אתוון וחג הפסח נק' ע"ש פה סח שצריך להמליך הקב"ה בדיבורו בכ"ב אתוון ובחג הפסח נתלה הארה זו שימליך הקב"ה בדיבור ובאותו חטים שמחלקים לעניים עושים הכנה שיוכל אח"כ בחג הק' להמליך את הקב"ה בדיבורו בכ"ב אותיות התורה.

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר הרמז הוא דעיקר החמץ הוא היצה"ר כדאיתא בגמ' שאור שבעיסה מעכב ועיקר שאור היצה"ר הוא בא מחמת שבנין האדם ומחצבו הוא מכח הצמחות התאוה כמו שהתנצל דהע"ה הן בעון חוללתי ובחטא יחמתני אמי גלל כן צריך כל אדם לקדש א"ע בעת תשמיש שיותר שמקדש עצמו מושך להולד נשמה קדושה כי מקדושה זו בא להולד צלם אלקים הוא היצ"ט ומהתאוה בא היצה"ר ע"כ יראה כל אדם למעט תאותו בשעת תשמיש כדי שיהי' להולד רק מעט דמעט חלק יצה"ר ויכול אח"כ בקל להגביר יצ"ט על יצה"ר וצריך בעת בדיקות חמץ לשוב בתשובה ולבער החמץ הוא היצה"ר מכל וכל:

ונוהגים להניח י' פתיתי חמץ במקים שימצאם הבודק ומיהו אם לא נתן לא עכב מפני שדעת כ"א לבער אם ימצא נ"ל שהנהיגו המנהג הק' הזה להניח י' פתיתים מפני שעיקר בעור חמץ היא היצה"ר ובודאי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ע"כ יניח פתיתי חמץ כדי להראות שבודאי יש בו חמץ היצה"ר כי האדם המחזיק א"ע שתיקן הכל ואין בו חטא בודאי לא עלה עליו עול מלכות שמים כלל כמו שפירשתי אשר אין בו מום אשר לא עליו עול ר"ל מי שמחזיק א"ע שאין בו מום שתיקן הכל הוא סימן שלא עלה עליו עול מ"ש עדיין ולכך מחזיק א"ע כאין בו מום וכמאמר החכם בספר ח"ה שאם לא היית חוטא בודאי היית חוטא יותר מפני הגאוה וגאוה היא חמורה משאר עבירות:

אין בודקין את החמץ לא לאור החמה ולא לאור הלבנה אלא לאור הנר ושל שעווה דוקא והוא יחידי י"ל דלכך הבדיקה צ"ל דוקא לאור הנר דהיינו לאור הנשמה שנ"ר ר"ת נשמה רוח ושעוה הוא אותיות ש"ע וה' ש"ע הוא לשון ואל קין ואל מנחתו לא שעה שצריך ליחד שם י"ה בו"ה בכל מצוה שעושה ולזה רמזו שצריך נר שעוה ר"ל ליחד שם י"ה בו"ה בכל מצוה שעושה וזה ג"כ שיהי' יחידי ר"ל שיעשה היחוד של י"ה בו"ה. כ"מ שמכניסים בו חמץ אצלו צריך בדיקה דהיינו שצריך לשוב בתשובה בעת הבדיקה ולתקן כל איבריו שחטא בהם דהיינו אם פגם בעיניו ח"ו או פגם בברית הלשון או המעור או בשאר איברים על הכל ישוב בתשובה וחרטה ויבער הכל.

וכל מקום שאין מכניסין בו חמץ א"צ בדיקה נראה הרמז דהנה יש בני אדם שאין משגיחים על מעשיהם רק על מעשה בני אדם אחרים וזהו מזהיר מקום שאין מכניסים בו א"צ בדיקה ר"ל על מעשים שהוא לא עבר א"צ בדיקה רק יבדוק בשלו שהוא הכניס שם ר"ל שהוא הכניס שם חמץ:

אין לשין יותר משיעור חלה ושיעורו מ"ג ביצים יש לרמוז זה במאמר הפ' גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע גם גימ' מ"ג וזה לא אירא רע מחמץ מפני שאפשר לשמרו שלא יבוא לחימוץ:

כלים שנשתמשו בחמין יגעלו בחמין וכשנשתמשו בצונן יבואו בצונן י"ל בדרך רמז דיש ב"א שאפילו אם חוטאי' ח"ו אינו בלב שלם רק בע"כ יעשה עבירה מחמח שיצה"ר גובר אותו אבל באמת הוא אינו רוצה לעשות דבר נגד רצון ה' וזה שתשמישו בצונן ר"ל שאינו עושה בחמדה ותאוה רק בלב מר זה אינו צריך כ"כ תשובה גדולה וסיגופים רק ישוב בלב שלם ורפא לו אבל מי שתשמישו בחמין ר"ל מי שמתאוה ומחמם א"ע ח"ו לעבירה ועושה בלב שלם ונ"ח זה צריך לחמם א"ע לדבר מצוה ויעשה תשובה ביותר כדרך תשמישו גם ישבור לבו בחמימות וחרטה גדולת וגמורה ובודאי קרוב ה' לנשברי לב וזה ג"כ וכלי חרס אין להם טהרה אלא שבירה ר"ל כלי חרס הם הגופים העבים שמאוד הם בתאוות וחמדות רעות אין להם טהרה אלא שבירה להש"י וקרוב ה' לנשברי לב:

שצריך האדם לקדש א"ע בשעת תשמיש איתא בזוהר על פסוק קדושים תהיו איש אמו ואביו תיראו שלכך הקדים אמו לאביו מפני שדרך האיש לקדש ואין דרכה של אשה לקדש א"ע וממאן שבחא יתיר מהאשה שמקדשת א"ע ואינה מכוונת לתאוה רק להוליד בנים לע"ה י"ת כי מי שאינו מכוון רק למלא תאותו ואגב אורחא נברא וולד ג"כ זה נקרא בנים מריעים זרע שקר ח"ו מפני שלא היה כוונתו על זה הולד אבל מי שמכוין להוליד בנים לע"ה י"ת שנקרא אלקי אמת זה נקרא זרע אמת וי"ל שזה פי' פסוק אשה כי תזריע וילדה זכר ר"ל בשעה שמזרעת תהי' כוונתה שתלד זכר לעבודת ה' לא למלאות תאוותה וזה ג"כ ונתתי לב בשר לב להוציא בשר ר"ל לא למלאות התאוה רק להוציא בשר היינו בנים לעבודתו ית"ש:

במ"ר בשעת קריעת י"ס ביקשו מלאכים לומר שירה אמר השי"ת מעשי ידי טובעו בים ואתם רוצים לומר שירה ולכאורה הי' צריך לומר מ"י טובע בים דמשמע לשון הווה ולא טובעו דהוא לשון עבר וגם שהוא לשון מפעיל דמשמע דהמצרים הי' טובעים לאחרים ונ"ל דהפי' הוא באמת כך דזה קאי על ישראל דידוע שמפלת סנחריב הי' שפתח המקום ב"ה אזניהם ושמעו קול שירה של מלאכי השרת ומחמת הנעימות פרחו נשמותם ומתו כדאי' במ"ר וז"פ המדרש כאן שבקשו מ"ה לומר שירה צ"ל שבקשו לומר שירה שישמעו המצרים ועי"ז יהי' פגרים מתים כמו

במפלת סנחריב והשיב להם השי"ת מ"י טובעו בים ר"ל שהמצרים היו טובעים למעשה ידי אילו ישראל בגזירות כל הבן הילוד והעונש צריך להיות מדה במדה ואתם רוצים לומר שירה ולא יהי' מדה במדה אלא צריך לפרוע מהם בים למען יהי' מדה במדה.

עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום ר"ל שמזהיר הכתוב שגם אם לא עשה תשובה ולא האיר א"ע מיד עת תחילת הספירה אל יאמר שאין תקנה אלא עד ממחרת השבת השביעית ר"ל כ"ז שיש אפילו יום א' מהספירה יכול להאיר ביום זה כל החמישים יום על ידי התשובה:

והקרבתם מנחה חדשה לה' ר"ל בחג השבועות יראה לקרב א"ע מחדש להשי"ת ולהיות מונח בין דרועין דמלכא וז"פ מנחה חדשה לה'.

ואני אבטח בך ר"ל הצדיק העובד ה' הנה נשמתו בחיים חיותו הוא בג"ע ונדבק לה' וזה ואני אבטח בך ר"ל נדבק בך מפני שאני עובד אותך.

אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כולכם כו' קומה אלקים שפטה הארץ איתא במ"ר מלך ב"ו אין קורין לאחר בשמו אבל הקב"ה קורא ב"ד בשמו שנא' אמרתי אלהים אתם ויש לדקדק הא (בא) [בה] מסיים קרא אכן כאדם תמותון. י"ל פי' כך אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כולכם מפני מה ומפרש הכתוב מפני אכן ר"ל מחמת שיש לכם יצה"ר שמביא אתכם לחמדות ותאוות המכונים בשם מיתה שנופל ממדריגתו כמ"ש כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשיך ופרש"י שירדו מנכסיהן ואעפ"כ לוחמים נגד היצה"ר לנצח אותו לזה אמרתי אלקים אתם ובני עליון וזה קומה אלהים ר"ל כשמקים א"ע וישראל הנקראים אלהים שפטה הארץ נעשה שופט הארץ כי צדיק גוזר וה' מקיים ומשפיע להם בני חיי מזוני ורב טוב לב"י:

כתיב וצדיק באמונתו יחי' י"ל פי' דהנה ה' ית"ש נקרא צדיק דלעילא באמונתו של ישראל מה שהם מאמינים בו יהי' כביכול ע"ד ששמעתי ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים.

קטנתי מכל החסדים י"ל שיעקב אבינו הקטין א"ע ואמר מחמת שהקב"ה עשה לו חסדים גדולים כראוי מה שאינו ראוי להם לכך קטנתי מזה החסדים עצמם:

טעם למה בברכת התורה פוטרים יום ולילה שלאחריה הלא בכ"מ הלילה הולך אחר היום והי' לי' לברוכי בתחילת הלילה לפטור יום שלאחריו י"ל לפי שבכל יום נתחדש חידושין דאורייתא ואין יום (אז) [אחד] דומה לחבירו וחדושין שנחדשו ביום זה אי אפשר שיתחדשו ביום אחר ובברכות התורה נתעוררו החדושין דלעילא ומברכתא דיומא נתעורר ג"כ חדושין דלילא לכך אין מברכין בה"ת בתחילת הלילה לפי שא"א אז לעורר החדושין דלעילא מחמת דלא שליט או הבהירות בלילה אבל ביום נוכל להתעורר גם חדושין דלילה מפני הבהירות ששולט או:

בגמ' דאמר האי גר להלל למדני כל התורה על רגל א' א"ל מה דעלך סני וכו' להבין הענין איתא בכתבים במה שפעמים צדיק נופל ממדריגתו מעט עי"ז מגביה נשמות גרים והנה שאלת הגר הי' שילמדנו התורה על רגילות א' שלא יפול לעולם א"ל מה דעלך סני דאם לא הי' זאת לצדיק לא היית יכול לכנוס בצל כנפי השכינה וזה ואהבת לריעך כמוך:

הכהנים לא אמרו איה ה' הנה עובדי ה' מכונים בשם כהנים ואמר הכתוב עליהם שיראים להוכיח את ב"א מחמת שסוברים שבהתגרות בם יפסידו שלא יתנו להם מעות ולא ישלחו להם משלוח מנות ואינם בוטחים בהש"י שיזמין פרנסתם וזה הכהנים לא אמרו איה ה' שאינם בוטחים בו ותופשי תורה לא ידעוני זה קאי על אותן שלוקחי' להם ספרים נאים ומכורכים ומעמידים אותם סגורים במגדליהם לנוי ואינם לומדים בהם זה נקרא תופשי תורה שמעמידים התורה בתפיסה וזהו ותופשי תורה לא ידעוני. ההמיר גוי אלהים והמה לא אלקים ועמי המיר כבודי בלא יועיל דהנה לפעמים אדם מקנא א"ע במריעים ח"ו שרואה הם עושים כל התועבת ויש להם כ"ט ע"כ אומר בלבו אעשה כן גם אני ח"ו אבל באמת לא יועיל כי פרנסת אדם קצובה מר"ה וזה ועמי המיר כבודי בלא יועיל שאינם מועילים כלל במה שעושים כמעשה הרשעים:

שומו שמים על זאת היינו על השכינה הק' שנקראת זאת שהיא בעו"ה בגלות ושעריו חרבו מאוד שערי לבם של ישראל שכ"א צריך לעבוד ה' כפום שיעור' דילי' השערים אלו חרבו מאוד:

אומרים לעץ אבי אתה ולאבן את ילדתני דהנה כשרשע מת לא יספיקו להניחו על המטה עד שבאים מח"ב וחוטפי' אותו ומניחין במקומו עץ או אבן כבד והאנשים נושאי המטה סוברים שנושאים את המת ובניו ובנותיו הולכים אחריו וצועקים אבי הוי אמי וזה אומרים לעץ אבי כו' ה' ישמרינו רק נזכה לעבדו באמת ובתמים מעתה ועד עולם. ונזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו כבוד אומר כולו אכי"ר:

למען תנקו ושבעתם משוד תנחומיה י"ל שאם אתה עובד את ה' ואתה גורם שהש"י משפיע לכנ"י כל טוב לא יהי' לך תענוג מזה שמשפיע הטובות כי תמיד דרכו להיטיב רק יהי' לך תענוג ממה שהש"י ב"ה יש לו תענוג מהשפעות הללו כי דרכו להיטיב. וזהו למען תנקו ושבעתם משוד תנחומיה שיהי' לך שביעה משו' תנחומי' ויש מדרגה גדולה יותר למען תמצו ותתענגו מזיו כבודה. ר"ל כי בשעת יחוד העליון כמו בשבת במוסף ששואלין איה מקום כבודו ואז אין רשאי הבן להיות שם כמו שבשעת תשמיש אין רשאי הבן להיות במטה. והמלכות עולה למעלה ובאם הבן חכם יש לו אז יותר תענוג הגם שאין לו שום הנקה אז רק מחמת שהאם היא מתייחדת עם אביו. וזה למען תמצו שהוא רק מצוי ולא הנקה גמורה. והתענגתם מזיז כבודה היינו מה שזזה כבודה למעלה ביחוד גמור.

תם ונשלם